

Ett emigrant-öde

När Amerika-febern härjade som värst under mitten och slutet av 1800-talet var Sollerön inte undantaget. Det var många här på ön, som sålde sina hemman och allt vad de ägde för att få respengar till "lycklandet." Att det var fattigdom och nöd, som drev hela familjer att bryta upp och lämna sitt kära Sollerön för att flytta till en främmande oviss-het är ju känt.

Förberedelserna blandades med både råd och avrådanden. Avsked och farväl till anhöriga och vänner tyngde, och tanken på att kanske aldrig mer få möjlighet att återse sina barndomstrakter blev svårare, ju närmare avresedagen kom. Men hoppet om en rikare och bättre framtid höll modet uppe.

Bland dem som utvandrade från Sollerön 1883 för att söka lyckan i Amerika var min farmors syster, Håll Margit Nilsdotter från Kulåra, gift med Resar Per Larsson från Utanmyra, samt deras två små pojkar, Lars 6 år och Per 4 år.

— "Ä kändäs full just nå, då vir fiätum dem a "Gråtsta" fö tä ta ajö, då däm skuld fårå," berättade farmor. "Å — dömda småkripper sä —, Lars säjd: "Mona —, vänd öjlir so fö —, då ä skuld bi so roli å bra?" — Senästa Margit säjd a mi, inå o fo, ä va: "Kum ättär du o, Kisti!" — Män ä vårt int so — å läjk bra va ä —."

Alla dessa familjer bosatte sig i Minnesota, och de svenskfödda uppehöll en flitig brevväxling med hemmavarande släktingar, så länge de levde. De förvärvade alla jord därute och blev nybyggare och farmare.

Måssläkten, som utvandrade samtidigt, tycks ha klarat sig gott från första början, men sämre gick det för Resar Per och hans familj. När de

Resar Per och Håll Margit.

emigrerade med sina båda barn, var de i små omständigheter, varför de hade svårt att ta sig fram i Amerika. De första åren bodde de i en jordkoja och saknade helt uthus av något slag. Korna fick därför gå ute året om. Senare hemsöktes området också av eldsvåda, så att en del av det ägde blev förstört.

Håll Margit hade det mycket svårt, vilket oroade de anhöriga här hemma. Tillika var Resar Per sjuklig och retlig till lynnet. Han vistades tidvis på kurorter för att sköta sin hälsa.

Ytterligare två barn föddes i Amerika. Barnen insjuknade i lungst och dog, den ena efter den andra, och efter endast ett tjugo-tal år i det nya landet stod Håll Margit ensam med sin yngste son och sin sjuka make. Hon plågades av fattigdom och hemlängtan. — Hon skrev en gång i ett brev hem, att när hon skulle sprätta sönder ett förkläde, som hon haft med från Sverige, då hittade hon i vecken av detta ett sädeskorn, och hon grät, när hon tänkte på att det växt på Sollerön.

Så småningom blev de dock ganska välbärgade, vilket framgår av föl-

jande ”merik-brev”, som Håll Margit skrev till sin moder Mås Mejt. Det ger också en levande bild av den anda, som var rådande bland solle-röfolket i Minnesota.

Vadena Minn. november 19, 1905.

Min kära dyra moder. Frid i Herren önskas. Hjärtligt tack för brevet från dig. Glad att se att du ännu lever och kommer ihåg mig. Staccars moder, jag förstår att du är ängslig över mig, och det med rätta. Allting har dock en övergång i detta livet. Tiden är kort efter allt detta, och snart äro vi hemma hos Jesus för alltid.

Min goda moder, jag vet att du kan bättre tänka dig, hur tomt det är efter mina pojkar, än jag kan beskriva det. O, de kära barnen, goda arbetssamma och praktiska sönerna. De har kämpat såsom tappra hjältar vid min sida, för att göra oss ett hem på denna platsen i denna ljuva skog, trots sin oförståndige och omänskliche faders bannor och försmädelser, tills de sjönko samman av trötthet. Men deras mödor och sorg är nu slut. Deras jordiske fader hade intet rum för dem, men det var rum för dem i Himmelen, hos Jesus som älskat dem förrän denna världen var, och som givit sitt liv till lösen för att frälsa och göra dem lyckliga och saliga i all evighet. Pris vare hans namn nu och evinnerligen. Jag skall få möta dem därhemma hos vår dyre frälsare och återlösare för att aldrig skiljas mer.

Min man kom hem den 13 april från Charlifonien, ungefär likadan, som han var då han reste dit, och är lika ännu, blott med den skillnaden, att han hostar mera. Han gör något arbete ibland.

Vi har fått någorlunda skörd, har* 40 akres åker och fått 15 busel på var, utom 3 akres med havre, som givit 40 busel.

En son åt Berglöf har hjälpt Ville (hennes son) att slå hö i sommar. Vi har 3 hästar och 10 nötkreatur samt 16 får, men som det är bara jag och min 16-årig son Ville, vet jag inte huru länge vi kan hålla ut med arbetet och underhålla min sjuklige man.

Har nu inte tid att hålla på längre denna gång.

Många hjärtliga hälsningar från din dotter Margit
Sammanfattat efter farmors berättande och Håll Nils Mattssons upp-teckningar

Bälter Kisti Tomth

*Busel = 35,24 liter
Akres = 40,5 ar